

* * * Muaba-nba n dien yal * * *

Niib cōln kuum g cie miel

Mɔlane doug ji paa boncienn. Naataann kul miid o. Nil ji g yi u luan k u tie siel. Siəb tu maad mɔno k a gii mɔg ligli mɔlane lann n su yen ηan gii mɔg naataani. K a gii yiel g g mɔg ligli g bu teb a kua, a bu juod g kpe i. K ama a gii mɔg ligli nuan, a kan kpe. I la niib n ji mɔg yaa maalbiug nba aa? Ban maad yal ne, I kon I tie

mɔni i.

Kunkoli jua nne k b yi'ug L-be-n-yul-n daan dugn'ti cicagm nba k u la dinne, k l mɔg ninbaaog. U maad g waao g n daan jun'o, k u waa naan kul k ban kpend'o ligli k wan teb u kua, u g la. G dugn b bo mali k u bu ηmiɛn tied i. K u daan tan gbal g kuad u ηɔmadi i, g teb u kua.

Ama wan paag, l g tien dana, u naa n biɛ kpe. U naa yaan kpe, yab nba daan yie k b kan kpend'o ligli wan teb u kua nyan, banm n ji baad kufuondi u g bual'o wan bu tien nand g ηanm u naa kuum. Sua kul tu bual'o k u bua yinjaa i k wan te'og u. L niimn tie k wan l bua ligli k l ja nand kul, l youg nuan b bu la g kpend'o. Lann i k u gad g la b doug po kpinkpendl nne k b yi'ug Daa-joi'b, k u kpend'o tuda nmu, g maad'o g ηmiɛnyoug, u tan bu maan tundl kul po kobiinle i. L kumuann daal, u naataani nba daan yed k b g mɔg ligli g bu kpend'o wan teb u kua nyan ji

Ban dien yal yen lan be faad nba po

Muaba-nba n dien yal

Niib cōln kuum g cie miel ----- fa 1

Dinne man wonn n cie-----fa 2

Danm woncil

Tonpienu teb ----- fa 3

Tndl

Tin gii tiend Yendu n bua yal----- fa 4

Ciem kalaatu nyuad

Ciem kalaatu bu fid g tod doug

í kpaad ----- fa 6

Nyuad nba k n la ciem kalaatu po-fa 8

* * * Muaba-nba n dien yal * * *

Niib cəln kuum g cie miel (tuanu)

daan daa muulbim kpalied yen dipaalm i g cand kutieb.

Kuum youg, niib tu nyan ligli, g di pana g tien nyaaonj g selm'o. Ama yiɛlu youg nuan, g siel g be. L bonn mog fai. L g mog niimn. Kuum dua yen bobg g mo bie bu di be?

Jama lebd g niib ji cəln kuum g cie miel. N naataani t mɔnd man g daa tu kua pana k tin tien nyaaonj g ḷanm t naataanu kuum g tan gii be

fala n ninj. L bu fid g tuu mɔno k l daan n daan be g mog miel, u tenm mɔno daan g nyuan u ninj. U daan cagn cagn i g tan kpe. T bann man k tin tie yal kul, t tie t kua po i. Tin mɔnd man gii ḷonj buam nba k t mog t naataani po youg nba k b daa mog miel tinj po ne. G fiel nil miel mɔn g cie ḷan ḷanm u kuum.

Dancel Danm-ń-tod Dafid

Wolug juu

Dinne man wonn n cie

T baa-nba youg, b bo tu ban dimɔni daam kua i. Difanm bo g be g pugd l daam po. L daam mo, b bie bo g tun g ḷaa youg kul kaa. Didaadi bo be yenn yenn buol i g bie g tie daal kul kaa. Sięg, nikpela kua n bo tu tan buad kpaab o, g kpaan daam n be naan, g lenm. Doug n lebd nyan, g dibuoli-buoli mo pugd g saa k t ji tan g ban l sana mɔno. Molane dibuoli-buoli nba be g niib nyu ji g mog dugl. Dimimali be,

g dipaalm be, g dibɔnj be.

Niib nyuu dibɔnj k l kua cual g jɔn tankpina g ji tan pul'o sana. Yenm yi'ug "tankpinjɔnj" lann i kaa "Mari klair" lann i kaa "les mua". G lieb yi'ug "agbenge" lann i kaa "ṣuab" lann i kaa "bonkuonn". G sieb mo yi'ug "lan fua" lann i kaa "wandek". T kan fid g taa l sana kul mɔno. Tin maad ne, niib boncienn bie ji nyu dipaalm yen dibɔni kua

i, k lann n yen baad yen kuum.

Niib san dimɔnm g gad g kua dibɔni n ninj g bua n kpe g gbenn. A gii yed k ḷan jalg'b k b nyu dibɔnj, ḷan diid g sua g diŋaala mo bie ji g tie l po. B tie nyɔgbiid daam n ninj. Lan te g nikpela yed k a gii jalg gbaonj ḷan sua g niibonn mo ḷmal. Baa dimɔnm gii g tie l po, dibɔnnyunu nuan g tie bonjann kaa. Nipaacnj nba bo bu

* * * Muaba-nba n dien yal * * *

Dinne man wonn n cie (tuanu)

sun t doug n kpaad, I yielu bie ji suol banm i. A bu la bina piintaa naasen k u naan yen bina kobg yen piinle jicienn i. G tankpina pual g juan, g yud suod g gbenn g ji pie yutuntuni, k u paa g jadb.

Nikpela nuan, boncienn coln b kua g g bua ban nyu lan pend, I gii g tie yend yend i kaa. Ama nipaaoñu nuan, yenm tu nyu mono g tan kun g kan fid g di siel. L binbebuolu ñmad ñai boncienn, g sagn niib yen b naataani. L baal yen kunkona yen taladm niib boncienn

po. Nipaaoñu boncienn kpe g dugn I dibonnyunu po ama I bie I g tie lieb cegli. Dibonnyunu po te g cunconm yabd g puoyenm yen b salb yad lieb, g fięg ñaag g bid te fam. Sięb tu nyu pana mono i g yua kuad da, u tan gii la ligli wan pa g bis guan g cil panpaana. Yenm ji ñman g dua dibonjaadi n ninj i. Youg nba k a bu la'og k u nyie dinyubuol g kun nyā, I bu lid'a yen wano n fiil yaa youg g gad. L dinyubuol n bie baad yen sɔni po yubonbuolu kul. Sięb tu baa mono lan gbenn i, u kpe n nyā g ñaa

kpiebi yen pekual fala n ninj.

L gii baal nnyan, t ji tu nyiil puucienna i. L tie mɔni i g gobna n mɔg yikod nba bu fid g ñanm I maam, ama I tie k tin mɔ n tiind yam i g mali I binbem n saa yen'ti naan po. Youg nba k t bo bu mali g kpaan tin bu tien nand g nya fala yen cicagm nba n ninj k t be nyan, t biend I yaam dinyubuol i. L gii tie k t tug t yanjagl, t bu fid g nya l n. Ama l gii g tie t yanbuam k tin nya l yonmd n, tin gii ban k lann n bu kun yen'ti.

Dancel Danm-ñ-tod Dafid

Wolug juu

* * * Danm woncil * * *

Tonpienu teb

N bo dien kadaaɔg fapienu ñmaalg n, bina 2023 n ninj g ñɔn ban die yal g tie tonpienu, ban tie tonpienu nand, yab bu fid g tien

tonpienu k l kan biil, g bie ñɔn ban die tonpienu g tie yal. N bo puon k n bu guan g dien g ñɔn tonpienu n bu fid g teb yieli nba. L yaa po i k n da

* * * Danm woncil * * *

Tonpienu teb (tuanu)

kadaaög ne.

Tonpienu tie bondikal i ama g biε bu fid g tod'ti yielyeni tebug n ninj. L teb niib g biε teb bonkobd yen koli.

Lan teb yieli nba niib buol n ne: L gii sua g nil tug n yiεl k a tug tonpienu g nann g tind g tie'og k u nyuu l bu sɔnɔ i. L gii tie g sabuonj mɔ suol nil k a gud jabatuolg faad g ɔnan yen tonpienu g kud jɔl k l daan dii u bu paag i. Ama a gii kud l jɔl a kan tien yaalm l n ninj. Kramɔnm kua i k a bu fid g donn waam nne g yol yol l po wan di. Sieb mɔno be, l gii tie g gunguug duo'b k b ɔman tonpienu l bu gbenn i.

Lan teb yieli nba bonkobd buol n ne: Sangbanni yieli nba k b yi bɔfaalu nyan gii baa l tu kpi sangbanni boncienn. L gii cil

sangbann u ji tu yie jed i. Yentunyenn lann i kaa yentuna nle kua, a bu la k l sangbann gbaa g donn i. L gii cil'o k a tuod g bann, ɔnan nann tonpienu waam nne g ɔnan yen saab g mɔnd k lan baa u tug n ninj. U gii dii nnyan taal munle muntaa u bu paag i. Sieb mɔno yed k l teb duoyiεlu, ama n daa g ban g bign lann g diid. Sua kul bu fid g tien buali l po g dien g ɔnɔ'ti.

Min bu maad yal kuuyiεlu po mɔ n ne: L gii sua g kuuyiεlu baa a ɔnaapo, ɔnan nann tonpienu g tien kuusiεlu n ninj k ban gii nyu. Nnyan, yab nba g yieli daa g ɔnanm g saa'b nuan ji kan kpe. Ama l ɔnanm g ɔnan k lan gii nyunj kuubid i, l tu guun'm g binpieonj kan suol'b.

Nanj-maam Denis,
Baabiug jua

* * * Tund * * *

Tin gii tiend Yendu n bua yal

Ligbuam n baal yen nanj. N naataani i la mɔlane nil biε ban u naataanu uu?

T tug ligli i, g sen Yendu yiεl n. T baga g be, g yen sunn g daal

baad k t kul tan bu gbaan u nintual n nyan Yendu kadaaög n maad nand nyan, 2

Korent Kristo-yab 5 : 10 « G dugn t kul tan bu baal Kristo buol

wan bu'ti g sua kul n gaal u pani lan dagd yen wan sun tuonjana lann i kaa wan sun tuonbiid nba tinj po ne ». T maad k tim n tie Yendu yab, g tie

Tundi

Tin gii tiend Yendu n bua yal (tuanu)

Yiesu ḷuantieb, ama t bontitied yen t tuona yen g tie lann kaa. Yab g ban Yendu n bo baa tiend yal nba tin tod'b nyan, t mɔ biɛ ji liid g tiend lann i. Yiesu maad lann n nyan: Be po i k i yi'n Yonmdaan Yonmdaan g yen g tiend min maad'i yal nba i? ḷanduna bona kul bu fid g pend, g nyaan Yendu maam nuan g mɔg pendu. T kul bua Yendu maam ama t yen g tugd l maam g suun tuonn.

Jua nne n daan yiel k u ḷaapuo tug'o g gad yen'o dogda ḷaag, g dogda-nba teb'o k u ligli tan pɔd. G dogda dien tebug, ligli be lε ? Ligli g be g puo ne bu daa tebd ban teb u sal. G puo yiin u sal ninjanm, baa sua g baal. G dogda baal g bual puo k u daa g daa tebug yaa aa? G puo maad k u ligli kul gbenn o baa kuug g

tenn, k u biɛ yiin n sal ninjanm mɔ, ama g baa sua g baal. Jua ne ninjanm bo mɔg ligli yo, g yie k b kan te. Baa sua biɛ bo g tuo k u mɔg ligli, b bo l yie i k b kan te ligli, k b biɛ kan gad g fuond'o mɔ. G dogda maad puo k u sal yen tan bu kpe waa. Lann i g maad puo k wan ḷaa k ban yiin u naataani g maad'b k l paad b ninja u, g lie b bu baal bii b kan baal i ?

L youg dogda mɔno n ji yiin'm g maad'b k b ninja kpe o. Bo, ban ji fiil, yenm n tug lola, lieb mɔ n tug pipeba g baal dogda ḷaag. Dogda n̄ maad'b: I ninja pann kadaaɔg n nyan, t daan teb'o g pann kua. I kan fid g tug'o k l pann g pa. U ḷaapo yend n̄ yiin ḷaag g maad k ban diid u dieog n, dinduanu yul po, k b bu la ligli ban baal yenn. B baal yenn

yo, g dogda maad k ban kua, ban ji kua g ḷagd cincenn, b ninja n̄ fil g kal g maad'b: I tie nnyan yaa aa? N kuum n mɔn i po g cie n laafie ii? Tuonn n nyan k i sun ii? I tie nnyan i, i g mɔg ligli nba bu teb nil, g yen mɔg ligli nba bu kuan kuukuana.

A gii bu tod nil, ḷan tod'o youg nba k u daa mɔg miel, l g tie kuum daal kaa ḷan ji gii biid ligli g jaad a kua, g puag a kua k a bua n kuan kuukuana. Youg nba k a bu l fid g tien bonjann kul ḷan tien nyan lan dien Galasi Kristo-yab kadaaɔg n 6 : 9 buol g maad nand nyan: « Lann tin daa yed k t cɔg yen ḷanm tienu. G dugn t gii g wad t pala, daal gii pund t bu yend tin daan bul yal nba ». L bo bual k tin gii paand t lieb pala i, k l maa ḷanduna juodu ji

* * * Tundi *

Tin gii tiend Yendu n bua yal (tuanu)

g fag.

Jua nba bo yiel nyan, u naataani n bo tien yal nba bo ηan bii l bo g ηan i? L bo g ηan. Be n te k b bo g bua k b tod'o u fala youg, g yen ji bua ban ηanm u kuum i? Yendu ñ tod'ti k tin gii tie nyan cilg youg Yiesu ηuantieb n bo tie nand nyan. Yiesu ηuantieb kul bo taa maalyenm kukua i, yeno fala bo tie b kul yal i. Yendu kadaaog g maad'ti, Pier yen San n bo be fala n, k b lieb kul taan g jaand k l tod'b nand ii? Yiesu sundi tuona kadaaog n 4 : 23-24 buol n maad'ti nand nyan. Ban tan ηaa Pier yen San, k b gad g la b

lieb g dugh'm salg-yidkab ciemn yen Suif-nba nikpela n maad'b yal kul. Ban gbad l maam, k b kul taan mob g jaand Yendu g maad: « Yonmdaan, fin n tag polu yen tinj yen mogl yen bona nba be kul. B bo taan mob yo g fid g jaand, l bual k t kul ñ tu taan mob i g tod t lieb. B bie bo taan mob i g yua kul yal tie tintaanbonn. Niib nba kul bo dug Yiesu po bo taa mob i g mog maalyenm. Sua bo g die u mogm k l tie u yal kua. Yua kul n bo mog yal bo tie tintaanbonn i. Yendu n bo bua nand nnyan ama k tinm tug ligbuaciemn g kun t

yula. L dien Yendu kadaaog n Ebro 13 : 5 buol g maad: « Daa tug man i yul g kun yen ligli, ηaa man i pal ñ gii man yin mog yal nba po g dugh Yendu mño maad: « N kan ηaa'a, n bie kan ban g nyol'a. »

Jua nne be t doug n, l jua tie mol i, u maad k wano la g Kristo-yab mog motaao g cie banm mola. Lan bo bual nand n nyan. Yendu n bua tin gii mog yal nba n nyan, nyan lan maad nand Filiip Kristo-yab kadaaog n 2 : 1 g daan pund 5 buol nyan.

Naakud Elise,
Gbancaal juu

* * * Ciemn kalaatu nyuad * * *

Ciemn kalaatu bu fid g tod doug ñ kpaad

Min Mol G-nan-sua n maad yen'i. N tie puo i kua Paaju. N saa Asenble-dedie jaandi i Kɔnbɔnluag. N danm yaan mal'n, b g kuan'n bituudm

kalaatu. Bina 2019 n ninj i k n bo gad ATAPEB g gaal tunda g kpen g tund ciemn kalaatu muaba n ninj n jaanddieog n. N da kadaaog ne k min

* * * Ciɛnm kalaatu nyuad * * *

Ciɛnm kalaatu bu fid g tod doug n̄ kpaad (tuanu)

ŋɔn ciɛnm kalaatu n̄ tod niib nand nba i.

Youg nba pend, ciɛnm kalaatu n bo g be, yab bo g kua bituudm kalaatu bo be yanbɔnm n̄ yen fala n̄ yen pɔdm yen cicagm n i. Ama ciɛnm kalaatu n baal, I tod ciɛnm hal boncienn. Yab nba kul fid g kua ciɛnm kalaatu, b ninbina luod paaa. Yab daan tu be yanbɔnm n̄, ciɛnm kalaatu tu fand'b i g dugn b bann liinu yen diɛnu yen kann tienu. Kpakuola boncienn g kua bituudm kalaatu g nyaan kua ciɛnm kalaatu b danm maam n k l̄ tod'b b kpakonu n̄ ninj. B bann ban bu ŋanm g ko kpaab nand g la bonkukuod boncienn. B gii tug tug b bonkukuod g gbenn, b tu bœgd nyan ban baa di yal, g nyan yal n̄ba tie paab yen bogda yal, yal nba tenn ban kuad g nyan b payieni. Yenm maa ŋagbenja, g lieb maa sitɔgd g kuad bona.

Ciɛnm kalaatu nyan niib taladm n, kom n̄ yen cicagm n k l̄ maa l fand'b b tuona n̄ yen b kpinkpeonj n̄. Puob nba kua ciɛnm kalaatu l̄ tod'b boncienn b ŋapuotuona n̄ ninj. B ban ban bu kub b bona nand yen ban baa die b bid nand g yieli n̄ daa so'b. B bie ban ban bu gaal maam nand g kɔn b kua po tintaani n̄ yen b salb buol g fid g yal b kua. B ji g laad fala b kpinkpeonj n̄ ninj, k l̄ maa ciɛnm kalaatu tie'b ninfanm kann tienu po. B ji fid g da bona kul kadaaɔg n̄ ninj : ban daa nand yen ban kuad g gaal ligli nand yen b nyuad n̄ ja nand. Nyan, l ji g mɔg k b sunn. B ji kan fid g

tuln b kua. Ban la nyuad yen ban g la kul b ban. Nifan bie ji kan fid g dil'b k l̄ maa b ban ligli diɛnu yen l̄ liinu b danm maam n̄ ninj. Ban laad nyuad nba, b tugd lann i g tie b buam g bie tod b salb yen b puolieb.

Min nba dien kadaaɔg ne mɔno, n̄ yen bo maad'i no, n̄ g kua bituudm kalaatu palb. Ama ciɛnm kalaatu po n̄ te k n̄ suun ŋalbalg walend buol g muand Laabaal nyan yab kua bituudm kalaatu nyan. Siel yaa paadu g be t̄ siign. L̄ tod'n k n̄ banj bituudm mɔno. N̄ ji muand t̄ danm maam n̄ yen bituudm n̄ kul.

Ciɛnm kalaatu nyuad kul kaa nyan. L̄ bie tod niib boncienn Yiesu ŋuanu n̄ ninj. Niib be dinne g tie jaanddied liig-yab g tund b danm maam n k l̄ maa l̄ mɔg gbadu g cie ban sɔgn bituudm t̄ danm maam n̄ ninj. Lieb mɔ gaal Yiesu ninj g dugn Yendu maam nba k b lii ciɛnm kalaatu died n̄ nyan po.

Ciɛnm kalaatu te g Yendu tuonsunna pugn k u Diem tand.

Min bu juod g maad yal ne tie cegli i n̄ naataani nba mɔ bo g la yumann g kua bituudm kalaatu b bim n̄ po, g bie yen nund b danm maam. Ban yabl g kua b danm maam kalaatu, g Yendu n̄ fand'b k ban yal b kua, k l̄ maa yanbɔnm tie yiɛlbiiug nba g mɔg tebug dogda ŋaag i. Kalaatu kua n̄ tie l̄ tebug.

N̄ tiend i kul balg boncienn. Yendu n̄ gii be yen'i.

Mɔl G-nan-sua,
Daapaaɔnj puo

* * * Ciɛnm kalaatu nyuad * * *

Nyuad nba k n la ciɛnm kalaatu po

N bo g la yumann g kua bituudm kalaatu. N bann n danm maam liinu yen I dien k l nyan'n yanbɔnm n g kuan'n yinyiem n. Lann n bie tod'n k n te Yendu tuonsunn g sun kaatesiid tuonn dingbana ɔanluob n ninj, lan tie Naanieɔg yen Tuopienj yen Naatenbaag yen Caamɔnj yen Tantuadl yen Dɔndug. L banm po n bo te k n fid g sun Yendu Kadapaaɔnj ɔmagdu tuonn pø yen Yiesu sini muaba n ninj tien, g lii Yendu Kadapaaɔnj k b kuan waalend-nba nba k b yi g "Proklama" nyan n ninj. L waalend-nba muand Yendu maam t danm maam n i. N bie te miɛdl g tund n naataani boncienn k b bann muaba liinu yen I dien. Banm nba k n gaal ciɛnm kalaatu n ninj bie tod'n k n gaal tunda kpakonu yen bonguonn yen ɔaag kubnu po Taami doug n. Lann n bie tod'n k n gaal tunda nyɔgkuadu po yen mɔtacaga tuona n baa n sonm nand g tod n naataani boncienn.

Tuona boncienn be k n fid g suun g pugd. Daapaaɔnj Kaatolik Kristoyab Tintaanu n ninj, tinm n bugnd yani muaba n ninj g bie da. L gii kand lann, n dien kadaad k l g luol

ŋanjaa. Min n dien muaba dieog bal po k l nyiɛ ninfanm luand kadaaɔg n ninj, g bie dien nyanm buolu dieog bal po. Ama lann nuan daa g nyiɛ. Min kua muaba kalaatu nyan po n te k n gbaa g gbad bituudm g fid g sɔgnd dindanm nba g maad muaba Laabamann muandu n ninj jaanddied n.

Ciɛnm kalaatu n tod'n nand, n kan fid g dugn l kul g daan gbenn. N pal man boncienn yen Yendu n tie'n ɔalbalg nba g dugn l kalaatu po k n fid g yal n kua. N ban k n tan gii ciend g kpe, n sann kan ban g piin g dugn ciɛnm kalaatu n tod'n k n sun sun tuona nba nyan po.

N tiend Yendu balg boncienn yen ɔanm nba k u tien n po. N miɛd Yendu k wan tod n naataani nba mɔ g la yumann g kua bituudm kalaatu nyan min nyan, k ban mɔ n kua ciɛnm kalaatu b danm maam n ninj, g mɔ n fid g la l manu. N paand yab kua bituudm kalaatu pala, k ban bie kua b danm maam n kalaatu mɔ, g dankpawaaɔg n daa nyind g danbig be.

Cand Dijena Pugn-n-po Emanuwl,
Kunkonmɔnd juu

*Ninfanm luand i : Connaissance partagée,
Connaissance utile*

Illustration (couverture) : *The Art of Reading*, CD de
SIL International

Edition et Publication: Numéro 5, 2024:2 (Décembre
2024)

Nombre d'exemplaires : 50

Publié et Imprimé par : ATAPEB, B.P. 29 Dapaong,
TOGO